

Kancelář prezidenta ČSSR

1989: 300 346/89

1990: 300 001/90, 300 357/90,

ARCHIV
KPR

Věc: Amnestie prezidenta ČSSR

Kancelář prezidenta
Československé socialistické republiky

K 4200

Čj. 300.001/90	Označení spěšnosti
Spolu vyřízeno	Referent Dr. Filip
	Dřív. spis 000 046/89
Věc Amnestie prezidenta ČSSR z 1. ledna 1990	
PISÁRNA	ARCHIV KPR
Došlo Napsáno Porovnáno	
VÝPRAVNO! K exp. I. přípoj podání příloh K exp. II. přípoj	
VYPRAVENO	
KANCELÁŘSKÉ ODDĚLENÍ Došlo 11. 7. 90 Založeno	
LHŮTA Urgováno	
NAHLÉDNE SKARTOVAT	

PREZIDENT
ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY

U příležitosti svého zvolení prezidentem ČSSR využívám práva daného mi Ústavou a vyhlašuji tuto

a m n e s t i i

Článek I

Promíjím nevykonané tresty

- a) odnětí svobody nebo jejich zbytky samostatně uložené za přečiny,
- b) odnětí svobody podmíněně odložené,
- c) nápravného opatření nebo jejich zbytky,
- d) peněžité nebo jejich zbytky, pokud nebyly uloženy vedle trestu odnětí svobody,

které byly nebo budou pravomocně uloženy za přečiny nebo trestné činy spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí, s tím, že se na pachatele hledí dnem tohoto rozhodnutí jako by nebyl odsouzen.

Článek II

1. Promím nevykonané tresty odnětí svobody nebo jejich zbytky, které byly nebo budou pravomocně uloženy za trestné činy spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí, pokud nepřevyšují
  - a) dva roky za úmyslné trestné činy,
  - b) tři roky za trestné činy spáchané z nedbalosti,
  - c) tři roky u úhrnných a souhrnných trestů uložených za úmyslné trestné činy a trestné činy spáchané z nedbalosti.

2. Z ostatních trestů odnětí svobody nebo jejich zbytků, které byly nebo budou pravomocně uloženy za trestné činy spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí, promím
  - a) z trestů uložených za úmyslné trestné činy jednu třetinu, nejméně však dva roky,
  - b) z trestů uložených za trestné činy spáchané z nedbalosti jednu polovinu, nejméně však tři roky,
  - c) z trestů úhrnných a souhrnných uložených za úmyslné trestné činy a trestné činy spáchané z nedbalosti jednu třetinu, nejméně však tři roky.

3. Ustanovení odst. 1 a 2 se vztahují též na tresty úhrnné a souhrnné uložené za trestné činy a přečiny.

Článek III

Tresty odnětí svobody, které byly pravomocně uloženy za trestné činy spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí, u nichž horní hranice trestu odnětí svobody nepřevyšuje jeden rok, promíjím s účinkem, že se na pachatele hledí dnem tohoto rozhodnutí jako by nebyl odsouzen.

Článek IV

Nařizuji, aby nebylo konáno řízení o přečinech, které byly spáchány přede dnem tohoto rozhodnutí.

Článek V

Nařizuji, aby nebylo zahajováno, a pokud bylo zahájeno, aby bylo zastaveno, trestní stíhání

- a) pro úmyslné trestné činy spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí, pokud je na ně stanoven trest odnětí svobody nepřevyšující tři roky,
- b) pro trestné činy spáchané z nedbalosti přede dnem tohoto rozhodnutí, pokud je na ně stanoven trest odnětí svobody nepřevyšující pět let.

Článek VI

1. Ustanovení článků II a V se nevztahuje

- a) na trestné činy zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 tr. zákona a trestné činy a přečiny spáchané s nimi v souběhu,
- b) na pokusy trestných činů a dokonané trestné činy teroru podle § 93 tr. zák., obecného ohrožení podle § 179 odst. 3 tr. zák., vraždy podle § 219 tr. zák., loupeže podle § 234 odst. 2, 3 tr. zák., znásilnění podle § 241 odst. 2, 3 tr. zák. a pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 3, 4 tr. zák.,
- c) na osoby odsouzené jako zvlášť nebezpeční recidivisté podle § 41 tr. zák.

- ### 2. Z trestů, které byly nebo budou pravomocně uloženy za trestné činy spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí, pachatelům uvedeným v odstavci 1 písm. b), c) promíjím jeden rok.

Článek VII

Ukládám generálnímu prokurátorovi ČSSR, ministrům spravedlnosti ČSR a SSR a ministru národní obrany ČSSR, aby mi na základě přezkoumání předložili k rozhodnutí návrhy na zastavení trestního stíhání

nebo návrhy na prominutí nebo zmírnění trestů za trestné činy spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí u osob, na které se toto rozhodnutí nevztahuje, nebo se na ně vztahuje jen zčásti, jde-li o

- a) těhotné ženy,
- b) matky, které pečují o dítě mladší 15 let, anebo jiné osoby, které se samy starají o takové dítě,
- c) muže starší 60 let a ženy starší 55 let,
- d) osoby, které trpí těžkou chorobou nebo jsou invalidní,
- e) osoby obviněné nebo odsouzené za trestné činy podle I. hlavy zvláštní části trestního zákona a za trestné činy zběhnuté do ciziny podle § 283 tr. zákona.

Článek VIII

Ukládám generálnímu prokurátoru ČSSR, ministrům spravedlnosti ČSR a SSR a ministru národní obrany ČSSR, aby zajistili provedení tohoto rozhodnutí nejpozději do 21. ledna 1990.

Václav Havel

V Praze dne 1. ledna 1990

p. Filip

P ř e d k l á d a c í z p r á v a

k návrhu rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii.

Navrhovaná amnestie je od roku 1945 nejrozsáhlejší amnestií, je široká, velkorysá i jednoduchá, týká se všech odsouzených osob. Lze odhadnout, že v ČSR celkem asi 15 000 odsouzených osob z počtu asi 20 000 osob ve výkonu trestu odnětí svobody, v SSR pak 7 500 osob z počtu 10 500 osob ve výkonu trestu odnětí svobody bude propuštěno z výkonu trestu odnětí svobody.

Zahrnuje pachatele téměř všech trestných činů a všech přečinů, které byly spáchány přede dnem amnestie, o nichž bylo soudy pravomocně rozhodnuto i těch trestných činů, které byly spáchány před vyhlášením amnestie a o nichž bude rozhodováno i po datu vyhlášení.

Podle čl. I se promíjí s účinky zahlazení nevykonané tresty odnětí svobody nebo jejich zbytky samostatně uložené za přečiny, odnětí svobody podmíněně odložené, nápravného opatření nebo jejich zbytky a tresty peněžitě nebo jejich zbytky, pokud nebyly uloženy vedle trestu odnětí svobody. Dnem rozhodnutí o amnestii se na pachatele hledí, jako by nebyli odsouzeni.

V článku II v odst. 1. se promíjí nevykonané tresty odnětí svobody nebo jejich zbytky, které byly nebo budou pravomocně uloženy za trestné činy spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí, pokud nepřevyšují dva roky za úmyslné trestné činy, tři roky za nedbalostní trestné činy a tři roky u úhrnných a souhrnných trestů uložených za úmyslné trestné činy a trestné činy spáchané z nedbalosti. Podle odst. 2 se pak z ostatních trestů odnětí svobody nebo jejich zbytků, které byly nebo budou pravomocně uloženy za trestné činy spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí se promíjí u trestů uložených za úmyslné trestné činy jedna třetina, nejméně však dva roky,

z trestů uložených za trestné činy spáchané z nedbalosti jedna polovina, nejméně však tři roky a z trestů úhrnných a souhrnných uložených za úmyslné trestné činy a trestné činy spáchané z nedbalosti jedna třetina, nejméně však tři roky. Shora uvedená ustanovení se vztahují též na tresty úhrnné a souhrnné uložené za trestné činy a přečiny. Toto dobrodiní amnestie se dotkne odsouzených za nejzávažnější trestné činy, na něž je stanovena vysoká trestní sazba trestu odnětí svobody a za něž byly uloženy vysoké tresty.

V čl. III se stanoví, že pokud byly pravomocně uloženy tresty odnětí svobody za trestné činy spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí, u nichž horní hranice trestu odnětí svobody nepřevyšuje jeden rok, hledí se na pachatele dnem rozhodnutí jako by nebyl odsouzen.

V ustanovení čl. IV se nařizuje nekonat řízení o přečinech, které byly spáchány přede dnem tohoto rozhodnutí.

Aboliční ustanovení čl. V stanoví, aby nebylo zahájeno, a pokud bylo zahájeno, aby bylo zastaveno trestní stíhání pro úmyslné trestné činy spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí, pokud je na ně stanoven trest odnětí svobody nepřevyšující tři roky a pro trestné činy spáchané z nedbalosti přede dnem tohoto rozhodnutí, pokud je na ně stanoven trest odnětí svobody nepřevyšující pět let.

V plném rozsahu se abolicie týká podle čl. IV přečinů, spáchaných přede dnem tohoto rozhodnutí.

Aboliční ustanovení čl. V amnestie pak stanoví nezahajovat, a pokud bylo zahájeno zastavit trestní stíhání u osob pro úmyslné trestné činy spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí, pokud je na ně stanoven trest odnětí svobody nepřevyšující tři roky a pro trestné činy spáchané z nedbalosti, pokud je na ně stanoven trest odnětí svobody nepřevyšující pět let.

Podle čl. VI jsou z amnestie vyloučeny, a tedy se články II a V amnestie nevztahují na pachatele trestných činů zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 tr. zákona a na trestné činy a přečiny spáchané s nimi v souběhu. Z amnestie byli též vyloučeni pachatelé nejzávažnějších trestných činů, a to teroru podle § 93 tr. zákona, obecného ohrožení podle § 179 odst. 3 tr. zákona, vraždy podle § 219 tr. zákona, loupeže podle § 234 odst. 2,3 tr. zákona, znásilnění podle § 241 odst. 2,3 tr. zákona a pohlavního zneužívání podle § 242 odst. 3,4 tr. zákona, tedy takových úmyslných trestných činů, jimiž byla nebo mohla být (u pokusu) způsobena smrt občanů.

Z dobrodiní amnestie podle čl. II a V se též vylučují pachatelé trestných činů, kteří spáchali trestný čin jako zvlášť nebezpeční recidivisté podle § 41 tr. zákona, tedy byli již pro závažné trestné činy třikrát ve výkonu trestu odnětí svobody.

Avšak i u těchto pachatelů uvedených pod písm. b) a c) čl. VI z humanitárních hledisek a velkorysosti amnestie se u trestů, které byly nebo budou pravomocně uloženy za trestné činy spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí těmto pachatelům promíjí jeden rok.

Konečně čl. VII amnestie umožní prezidentu republiky zastavit trestní stíhání, nebo prominout nebo zmírnit tresty za trestné činy spáchané přede dnem tohoto rozhodnutí u osob tam uvedených, na které se toto rozhodnutí nevztahuje, nebo se na ně vztahuje jen zčásti. Vymezení těchto osob bylo provedeno podle humanitárních hledisek.

Po vyhlášení této amnestie, zejména jejího rozsahu, lze předpokládat tyto dopady:

1. Na chod některých podniků, u nichž odsouzení pracovali, tedy zejména u podniků AZNP Mladá Boleslav, LIAZ Jablonec, Precioza Jablonec, Praga Praha, Prefa Kuřim a další v ČSR,

bude mít propuštění většího počtu odsouzených negativní dopad a bude alespoň v počátku roku 1990 pro tyto podniky znamenat nezbytnost přijetí neprodlených opatření k zajištění výroby. Obdobně tomu bude i v SSR.

2. Resocializace odsouzených propuštěných z výkonu trestu odnětí svobody z I. nápravně výchovné skupiny nemusí být problémová, protože většina z nich má dobré sociální zázemí, tj. rodinné svazky nejsou zřetřhány, mají trvalé bydliště i mohou zpravidla nastoupit původní zaměstnání.

U propuštěných osob z druhé a třetí nápravně výchovné skupiny, tedy z dlouhodobých trestů odnětí svobody, mohou vzniknout problémy s jejich ubytováním, protože zpravidla tyto osoby nemají trvalé bydliště, pozbyly rodinného zázemí a nemají trvalý pracovní poměr, zejména recidivisté. Nemají-li vzniknout v brzké době po jejich propuštění z výkonu trestu odnětí svobody podmínky pro další páchání zejména majetkové a násilné trestné činnosti těmito osobami, bude nezbytné, aby příslušné orgány tyto otázky neprodleně řešily.

3. Propuštění shora odhadovaného počtu odsouzených z výkonu trestu odnětí svobody bude mít předpokládaný dopad na hospodaření Sboru nápravné výchovy, a tedy na státní rozpočet republik ve výši cca 390 mil. Kčs v ČSR a cca 190 mil. Kčs v SSR v roce 1990, které nejsou v rozpočtech ministerstev spravedlnosti ČSR a SSR kryty.

4. K datu vyhlášení rozhodnutí prezidenta republiky se uvádí:
  - a) pokud by byla amnestie vyhlášena do 30. 12. 1989, lze očekávat v NVÚ požadavek odsouzených, aby byli propuštěni z výkonu trestu neprodleně, tedy v době pracovního volna, přičemž nelze přehlédnout ani skutečnost, že jde

o vstup do nového roku. Podle počtu odsouzených nebu-
dou však soudy schopny propustit odsouzené jednorázově
a lze předpokládat, že jejich propuštění bude trvat ně-
kolik dnů;

- b) pokud by byla amnestie vyhlášena v novoročním projevu
prezidenta republiky dne 1. 1. 1990 s tím, že její účin-
nost bude dnem 2. ledna 1990, lze předpokládat vzhledem
ke stavu v chování vězňů v nápravně výchovných ústavech
určitý zvýšený neklid, ovšem bylo by možné je sdělením
o této amnestii a dalšími opatřeními ministerstev sprave-
dnosti ČSR a SSR uklidnit. Propouštění odsouzených
by pak začalo dnem 2. ledna 1990, tedy v pracovní den,
kdy bude fungovat doprava, pracovat budou příslušné
orgány (tj. národní výbory) a kdy i objektivně odpadne
jeden z důvodů oslav (Nový rok). Avšak i v těchto pří-
padech je třeba předpokládat, že vzhledem k počtu od-
souzených nebude je možné propustit všechny v jediný
den a bude tak možno je propouštět postupně v rozmezí
více dnů.

5. Pro výklad amnestie jsou příslušné nejvyšší soudy ČSR a
SSR. V jednání pracovní skupiny bylo zaujato stanovisko
pro aplikaci amnestie při postupně uložených trestech
takto:

"Postupně uložené a dosud nevykonané tresty odnětí
svobody se pokládají pro účel této amnestie za trest
jediný. Zástupci ministerstev spravedlnosti republik
s tímto výkladem amnestie vyslovili souhlas."